

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่ มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงเป็นแหล่งงานที่ดึงดูดให้ผู้คนจากท้องถิ่นทั่วประเทศหลั่งไหลเข้ามาประกอบอาชีพ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เกิดปัญหาความแออัดของที่อยู่อาศัย ประชากรหนาแน่น ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและเกิดมลพิษเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชนในกรุงเทพมหานครทั้งทางตรงและทางอ้อม

การที่กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการคมนาคมที่สำคัญของประเทศ ประกอบกับการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่มุ่งหวังให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้าในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้รัฐต้องดำเนินการกีดกันและวางนโยบายเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจตามระบบทุนนิยมเป็นหลัก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการนำเข้าทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดในประเทศมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ทำให้ **“ที่ดินและที่โล่งเพื่อการนันทนาการและเพื่อประโยชน์ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม”** ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และการแก้ปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ในลักษณะของการช่วยกรองมลพิษและเสริมสร้างสุขภาพกายและจิตที่แข็งแรงให้กับประชาชนในเขตเมือง ถูกนำไปใช้เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการเพื่อการระบายสินค้าออกสู่ต่างประเทศ และสถานที่อื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในทางเศรษฐกิจ ส่งผลโดยอ้อมให้เกิดการพัฒนาความเป็นเมืองออกไปเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม ทำให้พื้นที่ที่ประชาชนใช้สอยร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจทางธรรมชาติภายหลังจากการทำงานหรือลดความตึงเครียดจากสภาพความแออัดด้านการอยู่อาศัย อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรโดยตรงที่เรียกว่า **“สวนสาธารณะ”** มีคุณค่าลดลงและไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ถูกแทนที่ด้วยพื้นที่สาธารณะอื่นๆ ที่ช่วยในการพักผ่อนหย่อนใจรูปแบบใหม่ ด้วยเหตุผลจากการขยายตัวของเศรษฐกิจระบบทุนนิยม เช่น ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

“สวนสาธารณะ” จึงนับได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหนึ่งที่จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอ และเป็นมาตรฐานในการวางแผนและพัฒนาเมืองที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับชีวิต

ความเป็นอยู่แบบเมือง (urban life) รวมถึงเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้นๆ ที่จำเป็นต้องบริหารจัดการให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในเขตเมือง ในลักษณะของการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเป็นไปตามความมุ่งหมายที่ประสงค์ให้เกิดการคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนโดยรวม ทำให้ต้องมีการกำหนดมาตรฐานของพื้นที่ประเภทสวนสาธารณะสำหรับการดำรงชีวิตแบบเมืองขึ้น โดยหน่วยที่ใช้แสดงขนาดของสัดส่วนมีอยู่ 2 แบบ คือ หน่วยเป็นตารางเมตรต่อประชากร 1 คน หรือหน่วยเป็นไร่ต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งตามมาตรฐานสากลได้กำหนดว่าสัดส่วนของพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรในเขตเมืองจะต้องเท่ากับ 15 ตารางเมตรต่อคน หรือ 9.38 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน¹

จากการศึกษาพบว่า กรุงเทพมหานครมีพื้นที่สวนสาธารณะหลักเพียง 2,477 ไร่ 66.6 ตารางวา หรือประมาณ 4 ล้านตารางเมตร² คิดเป็นร้อยละ 0.25 ของพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด 980,460.625 ไร่ หรือประมาณ 1,568.737 ตารางกิโลเมตร โดยกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากรเพียง 0.70 ตารางเมตรต่อคน หรือเท่ากับ 0.434 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน ภายใต้ฐานข้อมูลจำนวนประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552 ทั้งสิ้น 5,702,595 คน³ จึงส่งผลให้ต้องจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในรูปแบบของการอนุรักษ์ พื้นฟู และกำหนดมาตรการการได้มาซึ่งพื้นที่ว่างเปล่า หรือพื้นที่ต่างๆ ของรัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่สวนสาธารณะเพิ่มขึ้น ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานสีเขียว (green infrastructure) ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนด้านการพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงเพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ และเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับบริบทในทางสังคมโดยรวมอีกด้วย

¹ กล่าวถึงใน “กรุงเทพมหานครขาดแคลนสวนสาธารณะ”, วารสารสถาปัตยกรรม 1 (กุมภาพันธ์ 2519), น. 10 อ้างใน อมรรัตน์ กฤตยานวัช, “การศึกษาเพื่อวางแผนทางการจัดสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานครในแง่การผังเมือง,” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการผังเมือง มหาวิทยาลัย ภาควิชาการผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), น. 210.

² พิจารณาเฉพาะสวนสาธารณะที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 10 ไร่ ขึ้นไป มีส่วนนั้นหนาแน่นและการกีฬา มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประชาชนมาใช้บริการอย่างต่ำวันละ 200 คน

³ ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนพิเศษ 37ง วันที่ 24 มีนาคม 2553 หน้า 57.

ด้วยเหตุนี้ ความไม่เพียงพอของพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากร อันสืบเนื่องมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการจัดการที่ไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ในทางความเป็นจริง จึงเป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องหาแนวทางร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้กรุงเทพมหานครมิใช่เป็นแต่เพียงเอกนคร (primate city) ที่ดำรงบทบาทเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการบริการ เท่านั้น ซึ่งที่ผ่านมากฎหมายที่เป็นเครื่องมือของรัฐในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะมีความหละหลวม และกระจัดกระจายไปตามหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ไม่มีมาตรการทางกฎหมายโดยตรง แต่แทรกอยู่ตามกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน และมาตรการทางกฎหมายในการพัฒนาเมือง ภายใต้มาตรการบังคับทางผังเมืองและการควบคุมอาคาร ในลักษณะของการกำหนดเขตย่านและประเภทของกิจกรรมเพื่อวางแผนและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพกว้างเชิงนโยบายเท่านั้น ทำให้ขาดความชัดเจนและไม่ทันต่อสภาพปัญหาและความร้ายแรงของการจัดการในทางพื้นที่ที่ครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการพัฒนาอย่างบูรณาการได้ และที่สำคัญที่สุด กฎหมายไม่มีความยืดหยุ่นต่อการอนุรักษ์และพัฒนาในทางพื้นที่ และยึดโยงกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนในเรื่องอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนั้นๆ โดยละเลยความจำเป็นและเหตุผลด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ประชาชนในอนาคต จึงส่งผลให้การจัดการสวนสาธารณะในทางพื้นที่ไม่ได้สัดส่วนกับประโยชน์ทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องพิจารณาและคำนึงถึงตามสภาพพื้นที่และประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

นอกจากปัญหาทางกฎหมายตามลักษณะที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น พบว่า ยังมีความไม่ต่อเนื่องในการแก้ไข ปัญหา และเป็นเพียงการกำหนดกรอบการดำเนินการและเป้าหมายในภาพรวมที่ไม่อาจบรรลุเป้าหมายในการอนุรักษ์และการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากการไม่มีการจัดการที่เป็นระบบ ในลักษณะของการกำหนดแผนแม่บทเกี่ยวกับพื้นที่สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานครที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพ ทำให้การกำหนดแนวทางการได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการพัฒนาในลักษณะของการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะขาดความต่อเนื่องและเป็นขั้นตอน ที่สำคัญที่สุด คือ การกำหนดพื้นที่สวนสาธารณะให้เป็นเพียงส่วนหนึ่งและควบรวมกับนโยบายการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว (green areas) ทั้งหมดของกรุงเทพมหานครที่ยึดโยงตามหลักวิชานววัฒนวิทยาและภูมิสถาปัตย์ ในลักษณะของการมุ่งเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจตามพื้นที่โล่งที่ไม่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นสวนสาธารณะได้ จึงทำให้การเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะไม่สอดคล้องกับลักษณะการเข้าใช้ประโยชน์ของประชาชน รวมถึงเป็นการจัดการ

พื้นที่สวนสาธารณะที่ละเลยบริบททางสังคม และมาตรการการจัดการสวนสาธารณะเพื่อความยั่งยืน ในทางพื้นที่ตามความจำเป็นและสภาพที่แท้จริงของสังคมเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานครได้

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า สวนสาธารณะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เนื่องจากสวนสาธารณะเป็นเสมือนปอดของเมือง ที่ฟอกอากาศอันเต็มไปด้วยมลภาวะในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครทำให้คุณภาพอากาศดีขึ้น และพืชพรรณในสวนสาธารณะยังสามารถลดความร้อนและสร้างสมดุลให้เกิดกระบวนการนิเวศของเมืองอีกด้วย รวมถึงสวนสาธารณะยังเป็นสถานที่สร้างสรรค์จินตนาการและความคิดให้แก่ประชาชนในเมือง และเป็นเสมือนฉากกบังทัศนียภาพที่ไม่ต้องการเห็น และป้องกันการขยายตัวของเมืองอย่างไม่มีขอบเขตในอนาคตได้ นอกเหนือแต่เพียงเป็นสถานที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสังคมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและความเพลิดเพลินเท่านั้น

แม้ว่าสวนสาธารณะจะมีความสำคัญตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะเป็นการควบคุมหรือการดำเนินการโดยรัฐแทบทั้งสิ้น ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเท่าที่ควร หากแต่กำหนดภายใต้หลักเกณฑ์ที่รัฐได้กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมและจำกัดสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินเท่านั้น และหากพิจารณาถึงบทบัญญัติของกฎหมายเท่าที่ปรากฏ ก็พบว่า หลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชนที่รัฐกำหนดขึ้นเป็นเพียงมาตรการหนึ่งที่กำหนดไว้ในเชิงรูปแบบและมีได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ประกอบกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะของหน่วยงานทั้งหลาย โดยเฉพาะในระดับปฏิบัติการ พบว่า มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกด้วย เนื่องจากการดำเนินการในลักษณะของการปฏิบัติต่อๆ กันมาอย่างแยกส่วน และขาดคู่มือในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ภายใต้มาตรการต่างๆ ของกฎหมาย และการจัดแบ่งภารกิจของหน่วยงานตามอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรุงเทพมหานครทั้งหมด จึงทำให้การได้มาซึ่งพื้นที่สวนสาธารณะเพิ่มเติมและการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าของรัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะไม่อาจตรงตามเป้าหมายของการเป็นสวนสาธารณะอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับมาตรฐานและแนวทางที่กำหนดรายละเอียดไว้ในนโยบายและแผนระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มและจัดการสวนสาธารณะในลักษณะของพื้นที่สีเขียวในภาพรวมได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงนโยบาย มาตรการการจัดการหรือวิธีการได้มาซึ่งพื้นที่สวนสาธารณะในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ในการอนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดการจัดการในลักษณะของการประสานความร่วมมืออย่าง

เป็นระบบ และมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน รวมถึงมีจำนวนพื้นที่สวนสาธารณะอย่างเพียงพอ และตอบสนองต่อความต้องการของประชากรในพื้นที่ให้ได้มากที่สุด ตามลักษณะและรูปแบบของการกระจายอำนาจปกครองให้แก่กรุงเทพมหานครในการดูแลรักษาที่สาธารณะ และจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ของตน ตามภารกิจของรัฐ ในการจัดทำบริการสาธารณะ⁴ อันจะเป็นผลให้เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศ สร้างความยั่งยืนให้แก่สิ่งแวดล้อม และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางกายภาพ และสถานภาพทางกฎหมายของพื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร พัฒนาการและความสำคัญของการมีสวนสาธารณะ รวมถึงการจำแนกประเภทสวนสาธารณะตามรูปแบบและการจัดลำดับของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
2. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ ในเรื่องของการอนุรักษ์ตามวิธีการต่างๆ การพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นในเชิงการได้มาซึ่งพื้นที่และการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ และการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า มีความเหมาะสมหรือมีปัญหาประการใดหรือไม่
3. เพื่อศึกษาถึงแนวนโยบายของรัฐ มาตรการและวิธีการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานครว่า มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร รวมถึงนโยบายและกฎหมายดังกล่าวมีความขัดแย้งหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวหรือไม่
4. เพื่อศึกษาถึงอำนาจหน้าที่ และบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งในลักษณะของการดำเนินการเพื่อการดูแลและบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การควบคุมและจำกัดการใช้ประโยชน์ การพัฒนาในพื้นที่ วิธีการและรูปแบบเพื่อการได้มาซึ่งพื้นที่สวนสาธารณะ และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเหมาะสม
5. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะที่เหมาะสม ทั้งในแง่ของการกำหนดนโยบาย การกำหนดมาตรการและวิธีการทางกฎหมาย ตลอดจนการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการอื่นๆ เพื่อให้การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะเป็นไปโดยสอดคล้องกับการจัดการตามประเภทของที่ดินและการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน และมีความเชื่อมโยงกันตามระบบและความสัมพันธ์ของการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ทั้งหมดตามหลักการกระจายอำนาจในทางพื้นที่ให้แก่กรุงเทพมหานครในการจัดทำบริการสาธารณะ

⁴ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร มาตรา 89 (10) และ (13)

1.3 สมมติฐานการศึกษา

เนื่องจากนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ เป็นเพียงการจัดการพื้นที่ในภาพรวมของประเทศ ในลักษณะของแนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียว จึงทำให้ปราศจากซึ่งนโยบายและแผนระดับต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะโดยตรงที่ชัดเจนและแยกออกจากพื้นที่อื่นๆ โดยทั่วไป รวมถึงไม่มีกฎหมายโดยตรงเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะผ่านมาตรการทางกฎหมายยังไม่สอดคล้องตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินและความสัมพันธ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะของการจัดทำบริการสาธารณะอีกด้วย ประกอบกับการดำเนินงานที่ไม่เป็นขั้นตอน และขาดการบูรณาการตามรูปแบบที่เป็นรูปธรรมตามความสัมพันธ์ในแง่อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานตามภารกิจของกรุงเทพมหานครด้านสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้ไม่สามารถนำมาตราการต่างๆ ทางกฎหมายที่มีอยู่มาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ละฉบับ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ จะศึกษาเฉพาะสวนสาธารณะหลักที่อยู่ภายใต้การดูแลของกลุ่มสวนสาธารณะ 1 และกลุ่มสวนสาธารณะ 2 สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 แห่ง และสวนสาธารณะอื่น ซึ่งมีพื้นที่อยู่ในเขตต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร ภายใต้การจัดการของฝ่ายปลูกบำรุงรักษาในเรืองพืชพรรณ อีกจำนวน 5 แห่ง ตามการจัดแบ่งโครงสร้างของหน่วยงานภายในสำนักงานสวนสาธารณะ ตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ กรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ 57) ลงวันที่ 1 เมษายน 2548 ข้อ 21 (6) ออกตามความในมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการภายในสำนักงานสวนสาธารณะ ตามมติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ในการประชุมครั้งที่ 7/2548 เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 เท่านั้น

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิทยานิพนธ์นี้ มุ่งศึกษาถึงปัญหา แนวความคิด นโยบายของรัฐ และมาตรการทางกฎหมาย ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ ซึ่งกระจัดกระจายตาม

กฎหมายฉบับอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการดูแลและบำรุงรักษา กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ กลุ่มกฎหมายในเรื่องการควบคุมและจำกัดสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน กลุ่มกฎหมายเพื่อการได้มาและพัฒนาในทางพื้นที่ กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร

1.5 วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง บทความทางวิชาการ บทวิเคราะห์ งานวิจัย และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษาโดยสัมภาษณ์บุคลากรของสำนักงานสวนสาธารณะ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการเพื่อการจัดการในทางพื้นที่ด้วย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษามาตรการทางกฎหมายในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานครนี้ ผู้เขียนคาดว่าจะมีประโยชน์ ดังนี้

- (1) ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ แนวความคิดในการจัดการตามรูปแบบของการอนุรักษ์ด้วยวิธีการต่างๆ การพัฒนาในเชิงพื้นที่ การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน และมาตรการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่สวนสาธารณะเพิ่มขึ้น
- (2) ทราบถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานส่วนกลางหรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร
- (3) ทราบถึงแนวทางในการจัดทำนโยบายและแผนเฉพาะด้าน เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ การปรับปรุงและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายลำดับรองของกรุงเทพมหานคร และการสร้างระบบการประสานความร่วมมือและการปฏิบัติงานเพื่อการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม